

Justisminister foran historisk valg

Av tidligere redaktør i Venstres Pressekontor, Per-Aslak Ertresvåg

Den 14. august 2003 brakte Dagsavisen en oppsiktsvekkende nyhet. Saken ble ikke mindre interessant ved at ingen andre av de større nyhetsmediene fant den viktig nok til å bli sitert eller fulgt opp på annen måte.

Nyheten var en offisiell kunngjøring: "Globaliseringskritikere truer rikets sikkerhet". En såkalt "trusselvurdering" fra Justisdepartementet og Politiets sikkerhetstjeneste lå til grunn for vurderingen. (Forsvarets forskningsinstitutt hadde også foretatt en analyse, og delte ikke deres oppfatning).

Daværende statssekretær i Justisdepartementet, i dag sjef for Politiets sikkerhetstjeneste Jørn Holme, var den som forklarte og forsvarte "trusselvurderingen". Justisminister Odd Einar Dørum foretrakk å bevare sin taushet da han senere i Dagsavisen ble utfordret til å bekrefte eller avkrefte avisens oppslag.

"Trusselvurdering" og et lovframlegget som gir politiet adgang til å sette en rekke sivile rettigheter ut av kraft foreligger nå som Ot.prop.60. Begge deler er alarmerende ekko av den amerikanske "Patriotic Act". (The Domestic Security Enhancement Act 2003)

Lovframlegget i USA lå ferdig utarbeidet av den amerikanske justisminister John Ashcroft allerede før terroraksjonen i New York. Første del av loven passerte Kongressen den 27. oktober 2001. Loven var stemplet "Confidential – Not for Distribution" Intet vanlig medlem av Kongressen fikk adgang til å lese teksten som de selv vedtok.

New York Times beskrev den første del av loven ved å si at president Bush "was seizing dictatorial control". Lovteksten på 87 sider er senere lekket ut i sin helhet.

Annen del av loven- The Patriotic Act 2 - reorganiserer hele den amerikanske regjerings funksjonsområde og er "by its very structure the definition of dictatorship," ifølge jurister og borgerrettsorganisasjoner.

Seksjon 102 fastslår at all innsamling av informasjon, illegal eller ikke, kan bli betraktet som skjult etterretningsvirksomhet for en utenlandsk makt. Det gjør handlingen illegal.

Seksjon 106 fastslår at politi har fri adgang til enhver undersøkelse uten rettslig dekning. Denne deler av loven tilsidesetter konstitusjonens Fourth Amendment som nettopp sikrer borgerne mot slike overgrep.

Slektskapet mellom Odelstingsproposisjonen og Patriotic Act er tydelig, skjønt den amerikanske loven er ubegrenset av rekkevidde og konsekvenser.

Å hevde at USA i dag styres ved unntakslover er antakelig bare en hårfin overdrivelse.

Her i landet har vi som en begynnelse, stigmatisert en gruppe mennesker som "sikkerhetsrisiko" på basis av deres politiske mening. Nå foreligger neste skritt, framlegg av et forslag om fullmakter til å overvåke og romavlytte blant annet denne gruppen. Hva blir fortsettelsen og når kommer den?

Å ta et politisk standpunkt er en politisk, demokratisk rettighet. Politiovervåking av politiske standpunkter hører hjemme i en politistat, ikke i et demokrati. Man kan ikke sikre vår rettssikkerhet ved å fjerne rettssikkerhet. Er alt det arbeid Lund-kommisjonen nedla fullstendig glemt?

Jeg har i en stor del av mitt liv tilhørt Venstre og deltok i gjenoppbyggingen av partiet etter splittelsen. Blant dem som deltok den gang var også dagens justisminister.

Justisminister Dørum har nå stilt seg opp på toppen av en rutsjebane. Den politiske tåken forhindrer at han ser hvor den ender. Det kan gå riktig galt.

Dersom den norske fjellvettregelen om å snu i tide noen gang skulle anvendes må det være nå.

Justisminister Dørum har bare to muligheter: Han må ta den modige, men sterke belastningen å trekke lovframlegget tilbake. Han vil da for ettertiden bli husket som justisministeren som i en historisk avgjørende situasjon forsvarte den rettstankegang alle partier – unntatt NS – har forvaltet i Norge i over 100 år. Eller, han blir minnet som justisministeren som, da det virkelig gjaldt, slo beina under rettsstaten, brukte embedet til å slå den første spikeren i demokratiets likkiste.

Det blir en belastning. Avgjørelsen er tung. Men han slipper ikke unna.

(Dagbladet, 10. mai 2005)